

Însămânțarea Creației

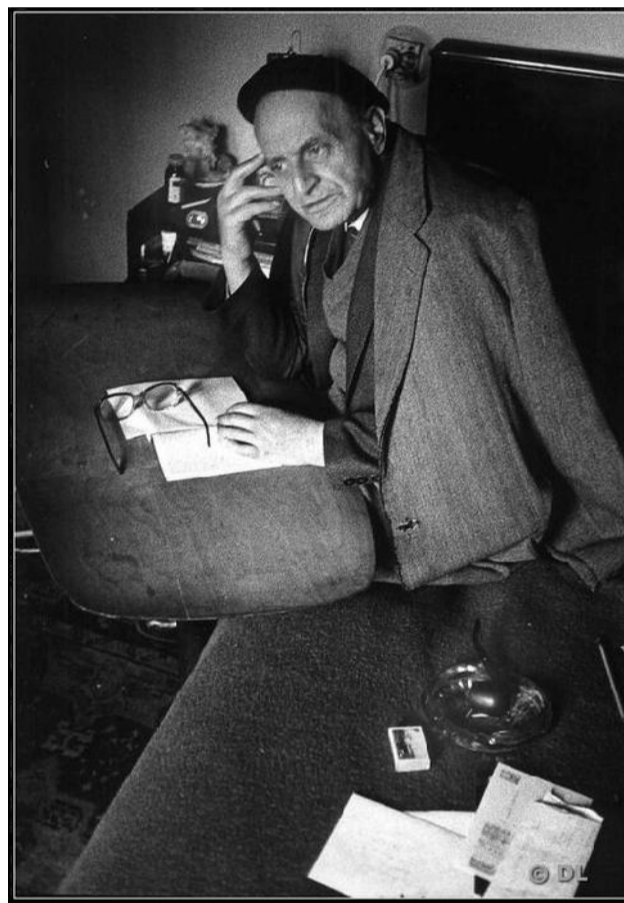
Laurian Stănescu

Toată adolescența și tinerețea mea le-am trăit într-o goană nebună, delirantă, extatică, după filosofia greacă și după modul cum era aplicată și trăită de inițiatorii ei. Am adunat ani în șir, în zeci de caiete școlare, cred că 37 la număr, această îndelednicire a vechilor greci. Doar partea care mi s-a părut că sporește spiritul vârstelor mele. Cu aceeași patimă ingenuă am citit și recitat și viețile filosofilor greci. Găsisem, în sfârșit, perfecțiunea plenitudinii eșecului gândirii, în schimb, pierdusem iubirea acelor ani. Filosofia sfida cel mai frumos fior omenesc. Și, cum întotdeauna lipsește ceva din tot ce este omenesc, într-o zi, am părăsit filosofia greacă și am uitat și de viețile fascinante ale filosofilor.

Găsisem capătul unui fir subțire de înțelepciune care se țesea în toate lucrurile din viața de zi cu zi a mitologicului țaran român. L-am găsit în ochiurile cu apă vie din poveștile și proverbele noastre, în obiceiurile și tradițiile nobile și nemuritoare ale caselor țărănești, l-am găsit în vorbele vechi ale oamenilor de la țară care își țineau viața într-o rânduială pornită din lada lor de zestre și care nu se oprea nici în spatele stelelor. Era împăcarea tuturor lucrurilor cu ele însele. Și acest miracol fusese născocit de oameni simpli de la țară, cum este și natura creației. Eu am numit acest fir de înțelepciune românesc „Însămânțarea Creației”.

Un evangelist al acestei înțelepciuni a fost și Constantin Noica. Spiritul său și-a găsit temelia și bolta în această lume cosmico-pământeană. „Însămânțarea Creației” înseamnă un îndemn arhaic, o aspirație cosmică a pământului către natura sa primordială. Este Însămânțarea Universului cu

efemera înțelepciune a gândirii arhaice. Noica și-a ridicat sistemul aristocrat de filosofie pe această spiritualitate populară. Singurul univers uman care are adâncimea genezei! Legendarul țaran român, a cărui existență a fost mai presus decât a zeilor olimpicieni, a creat din elementele creației însuși sensul ei pentru el. L-a pus în uneltele de lucru și în cele care îi împodobeau odăile. L-a așezat în poarta de lemn și-n roata fântânii. L-a adâncit în mâna care face semnul crucii și care mângâie. L-a pictat pe vasele de lut și în biserici. Sensul creației l-a luat cu el și când a murit.

Înțeleptul țaran român devenise la rândul lui un sens pentru existența creației. Constantin Noica a crescut în casă cu această legătură anonimă și sublimă dintre țaranul român și izbânda lui Dumnezeu, trăind și suferind pentru ea cu onoare și înțelegere. Dar suferința cea mai mare a trăit-o când nu a găsit nicio apropiere între filosofia clasică și înțelepciunea țaranului român, trăitor al creației și nu al imaginației ei. A venerat înțelepciunea, singura formă spirituală dintre elementele creației, lăsându-i filosofiei tratarea deșertăciunii ca pe o ficțiune. Noica s-a împărțit sau s-a despărțit între înțelepciune și filosofie ca o apă biblică atotcuprinzătoare.

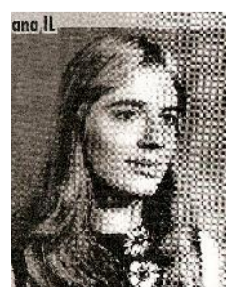
O ușă oarecare sau Liiceanu – unu la un milion

Adrian Lesenciuc

(continuare din pagina 9, Turnul Vânătorilor) Perspectiva lui Liiceanu este pardonabilă. Autorul recunoaște că întâlnirea cu Noica, deși benefică în plan cultural, i-a fost nefastă în planul vibrației ca ființă (pag.292). Tutela lui Noica este condamnată de autor: lecturile obligatorii, structurarea ideilor etc.: „Jurnalul de la Păltiniș a reprezentat, paradoxal, prima răzbunare nevrotică față de o tutelă care mă pregătea pentru ‘construcția unei opere’, în timp ce eu aș fi vrut să învăț cum se dă glas unei vibrații.”ⁱ „Ușa interzisă” se dorește a fi lemnul putred al vreunei hrube ascunse în incursiunea noastră, din exterior, spre noi înșine (pag.350). O limită a zonei abrupte, a contactului cu inconștientul din noi. Însă, în incapacitatea de a veni din exteriorul lucrurilor și din propria noastră exterioritate, rezonabilă este interpretarea unei uși sortită a nu fi deschisă, a unei uși interzise prin dogmă. Altfel se poate dărâma harta reprezentărilor autorului. Pot fi dărâmate și constructele cioranice, și cele heideggeriene, la fel cum, printr-o întâmplare a propriei ființe, Liiceanu l-a acuzat pe Noica, după ani, de “ascunderea” drumului spre “vibrația” pe care o căuta. “Ușa interzisă” este convențional interzisă – așa vrea să spună autorul, însă convenția este a sa cu sine însuși. Nu este necesară impunerea interdicției lectorilor; dincolo de păianjenii care acoperă intrarea în hrubă, fascinația gândului decolorează portretul lui Liiceanu, gândindu-se nu la limite ci la interdicții și cizelând busturi de filosofi.

ⁱ Constantin Barbu, discipol al lui Noica, vorbește în Pamfletul negru privitor la Liiceanu chiar despre o trădare: Trădarea lui Noica s-a făcut, vorba lui Liiceanu, “în două feluri”. Felul întâi ar fi “o trădare în raport cu imperativele culturii înseși”, iar felul doi se referă chiar la modul “în care el a pariat pe noi”, anume la pierderea partidei prin ne(mai)jucare. Așadar, avem: a). trădarea lui Noica prin 1. ieșirea din cultură și intrarea în politică și 2. pierderea partidei culturale prin ne(mai)jucare; b). dreptul de a plagia pentru “a intra în vibrații cu coarda care ești”.

Ana Il, Isihie

